

Briselē, 2025. gada 1. oktobrī
(OR. en)

13236/25

SOC 624
GENDER 176
ANTIDISCRIM 85
FREMP 250
JAI 1314

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Pret <i>LGBTIQ</i> personām vērsta naida, diskriminācijas un vardarbības apkarošana – <i>viedokļu apmaiņa</i>

Pielikumā ir pievienota prezidentvalsts orientējoša piezīme par minēto tematu, gatavojoties
viedokļu apmaiņai *EPSCO* padomē 2025. gada 17. oktobrī.

Naida, diskriminācijas un vardarbības pret *LGBTIQ* personām apkarošana

Ievads

Lesbietes, geji, biseksuāļi, transpersonas, interseksuāļi, kvīri, kā arī citas personas, kas pieder pie seksuālām un dzimtiskām minoritātēm (*LGBTIQ*), joprojām saskaras ar diskrimināciju un aizskaršanu visā ES, neraugoties uz spēkā esošiem tiesiskiem regulējumiem, uzlabotu politisko izpratni un dažādām iniciatīvām, kas veiktas, lai veicinātu vienlīdzīgu attieksmi šajā jomā. Šī pastāvīgā problēma apdraud pamattiesību un nediskriminēšanas principu efektīvu īstenošanu, kā arī visu personu vienlīdzīgu līdzdalību sociālajā un ekonomiskajā dzīvē.

Pētījumi liecina, ka jēgpilns progress ir sasniedzams, ja pastāv politiska apņemšanās un izpratne. Kopš 2019. gada ES pieaug to *LGBTIQ* personu skaits, kuras dzīvo atklāti, neslēpjot savu seksuālo orientāciju. Piemēram, *LGBTIQ* personas ziņo, ka jūtas drošāk, turot partnera roku sabiedriskās vietās, un ka, viņuprāt, skolas *LGBTQ* jautājumus risina pozitīvāk nekā iepriekš ¹.

Lai gan šīs norises liecina par ievērojamu soli uz priekšu, kopējā *LGBTIQ* personu labbūtības aina joprojām rada dziļas bažas. Saskaņā ar ES Pamattiesību aģentūras (*FRA*) veiktā ES apsekojuma par *LGBTIQ* trešo izdevumu *LGBTIQ* personas ir saskārušās ar ievērojamu naida izraisītas vardarbības, iebiedēšanas un diskriminācijas pieaugumu, kas nesamērīgi skar jo īpaši transpersonas un interseksuāļus ².

Eiropas Savienībā mēs joprojām novērojam pret *LGBTIQ* vērstus incidentus, tostarp verbālus uzbrukumus, fizisku vardarbību, naida runu un homofobisku iebiedēšanu miermīlīgas pulcēšanās laikā vietās, kurām vajadzētu būt drošām sabiedriskās vietām, tostarp saistībā ar sabiedriskiem pasākumiem un demonstrācijām ³.

¹ Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra. (2024). *LGBTIQ Equality at a Crossroads: Progress and Challenges* (*LGBTIQ* līdztiesība krustcelēs – progress un izaicinājumi). Vīne: *FRA*.

² Turpat; Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (2025). *Being intersex in the EU* (Būt par interseksuāli Eiropas Savienībā). Vīne: *FRA*.

³ *LGBTIQ Equality at a Crossroads: Progress and Challenges* (*LGBTIQ* līdztiesība krustcelēs – progress un izaicinājumi).

Turklāt vairāk nekā trešdaļa *LGBTIQ* personu ziņoja par diskrimināciju tādās svarīgās jomās kā nodarbinātība, mājokļi un piekļuve citiem sabiedrībai pieejamiem pakalpojumiem ⁴. Neraugoties uz to, ziņošana līdztiesības iestādēm joprojām ir zema, kas liecina par to, ka joprojām pastāv šķēršļi piekļuvei tiesu iestādēm un tiesiskajai aizsardzībai ⁵.

Pastāvīgā diskriminācija un aizskaršanas un vardarbības pieaugums nopietni apdraud *LGBTIQ* personu drošību un pamattiesības.

Vardarbības un diskriminācijas sekas ir smagas un tālejošas; pagājušajā gadā vairāk nekā trešdaļa *LGBTIQ* personu ir apsvērušas iespēju izdarīt pašnāvību, un jauniešiem, transpersonām, nebinārām un konkrētam dzimumam nepiesaistītām personām iespējamība sākt domāt par pašnāvību ir lielāka nekā pārējiem iedzīvotājiem ⁶. 2023. gadā 67 % *LGBTIQ* personas saskārās ar iebiedēšanu, draudiem un apvainojumiem viņu seksuālās orientācijas vai identitātes dēļ ⁷.

Būtiskākie principi

Vienlīdzības un nediskriminēšanas principi ir nostiprināti Līgumos un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (“Harta”).

Hartas 21. pantā ir skaidri aizliegta jebkāda diskriminācija dažādu iemeslu dēļ, tostarp dzimuma un seksuālās orientācijas dēļ: *“Ir aizliegta jebkāda veida diskriminācija, tostarp diskriminācija dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu dēļ, diskriminācija saistībā ar piederību pie nacionālās minoritātes, diskriminācija īpašuma, izcelsmes, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ.”*

Līguma par Eiropas Savienības darbību 8. un 10. pantā ir paredzēts, ka Savienība visās savās darbībās tiecas novērst nevienlīdzību un, nosakot un īstenojot savu politiku un darbības, tā tiecas apkarot diskrimināciju, tostarp dzimuma un seksuālās orientācijas dēļ, un ar LESD 19. pantu Padome tiek pilnvarota veikt pasākumus, lai cīnītos pret diskrimināciju minēto iemeslu dēļ.

⁴ Turpat.

⁵ Turpat.

⁶ Turpat.

⁷ Turpat.

Izšķirošs brīdis

Eiropas Komisija 2020. gadā pieņēma pirmo “*LGBTIQ* līdztiesības stratēģiju 2020.–2025. gadam”, kurā apvienota virkne mērķtiecīgu pasākumu *LGBTIQ* līdztiesības uzlabošanai ar *LGBTIQ* līdztiesības integrēšanu visās ES politikas jomās, tiesību aktos un finansēšanas programmās. Šī stratēģija arī palīdz vairo *LGBTIQ* personu vēstījumus un apvienot dalībvalstu un ieinteresēto personu centienus, lai efektīvi risinātu *LGBTIQ* līdztiesības jautājumu.

2025. gads ir nozīmīgs brīdis *LGBTIQ* tiesību veicināšanā ES. Eiropas Komisija nāk klajā ar jaunu “*LGBTIQ* līdztiesības stratēģiju 2026.–2030. gadam”, kas noteiks satvaru turpmākajām darbībām ES.

Katras dalībvalsts pieredze sniedz vērtīgu ieguldījumu konstruktīvā dialogā par to, kā ES iestādes un dalībvalstis var veicināt *LGBTIQ* personu tiesības un vienlīdzīgas iespējas un kā novērst diskrimināciju un vardarbību pret šīm grupām.

Nemot vērā minēto, ministri tiek aicināti rīkot politikas debates, pamatojoties uz šādiem jautājumiem:

- 1) Kāda ir bijusi efektīva paraugprakse jūsu dalībvalstī diskriminācijas un vardarbības pret LGBTIQ personām apkarošanā?*
- 2) Kādus papildu pasākumus varētu veikt ES līmenī, lai nodrošinātu, ka LGBTIQ personas un ģimenes var dzīvot brīvi un atklāti, tostarp pārrobežu kontekstā, un bez diskriminācijas un vardarbības?*